

יצחק בבל : אווזי הראשון

מתוך חיל הפרשים*

סאוויצקי, מפקד הדיביזיה ה־6, השיגח בי וקם, ואני נפלאתי על יפי גופו הענקמוני. הוא קם ובארגמן מכנסי־הריכבה שלו, בכיפתו הפטולה, השמוטה לו במצודה, באותות־ההצטיינות התחובים לו בחזהו, פילג את הביקתה, כיריעת־דגל זו המפלגת את השמיים. נדף ממנו ריח בושם וריח מתק מבחיל של סבון מרענן. רגליו הארוכות נמשלו כעלמות, ששוויינו עד לכתפיהן במגפי־פרשים מבהיקים. הוא חיך אלי, טפח בפרגול על גבי השולחן ומשך אליו את גליון הפקודה, שזה עכשיו נסתיימה כתיבתו מפּי ראש־המטה. היה זה מתן פקודה לאיוואן צ'סנוקוב, לצאת, בראש הגדוד שבפיקודו, להתגרות באויב ולהשמידו...
...את האחריות", פתח מפקד הדיביזיה בכתיבה וטייט את כל הגליון, "להשמד זה הנני מטיל על צ'סנוקוב הנ"ל בכל חומר הדין, ואכן אקפחנו לאלתר, ובעניין הזה, חבר צ'סנוקוב, מאחר ששקדת עמי במערכות־הקרב לא חודש אחד בלבד, אי אתה עשוי לפקפק..."

מפקד הדיביזיה ה־6 חתם על הפקודה בסילסול, זרקה לרצים והסב אלי עיניים אפורות, שהעליצות מרצדת בהן. הושטתי לו את האיגרת בענין סיפוחי למטה הדיביזיה. "לרשום בפקודת־היום!" אמר מפקד־הדיביזיה. "לרשום בפקודת־היום ולכתבו לסיפוק כל צרכיו, חוץ מדבר־אחר. איש משכיל אתה?"
"משכיל", ענית ונתקנאתי באבם וחרפם של העלומים האלה, "מוסמך למשפטים של האוניברסיטה הפטרבורגית..."

"ובכן, מן השמן־זית אתה", נצטעק הלה אגב צחוק, "ומשקפיים על חטמך. מוקצה מחמת מיאוס! שולחים אתכם שלא על דעתנו. וכאן קוטלים גלל משקפיים. שמא תוכל לחיות עמנו, מה?"

"אוכל", ענית והלכתי עם השפן לפקר לבקש מקום־לינה. השפן טען על כתפיו את ארגוני הקטן, רחוב הכפר השתרע לפנינו עגול וצהוב כדלעת, השמש הגועעת נפחה במרומים את נשמתה הוורודה. ניגשנו אל ביקתה שקורותיה מצויצות, השפן נעצר ואמר פתאום בחיוך של הכרת־אשמה:

"צרות צרורות לנו כאן עם הממושקפים, ואין לשפך את הבריות. אדם־של־סגולה, לחייו יורדים עמו כאן. אך כיון שפגם אינו מטרונית, ואפילו היא מצוחצחת ביותר, מיד קושרים לך אנשי־החיל חיבה יתירה..."

הוא חכך מעט בדעתו, כשארגזי טעון לו על כתפיו, קרב אלי קירבה יתירה, אחר־

כך נרתע מגודל היאוש ואץ לחצר הראשונה. הקאזאקים ישבו שם על גבי השחת וגילחו איש את רעהו.

„הנה, אנשי־החיל“, אמר השפן והציג את ארגוני על הארץ. „בפקודת החבר סאוויצקי, מחויבים אתם לקבל ב־רגש זה בצל־קורתכם ובלי כל שטותים, לפי שבר־גש זה מן הלוקים בעסקי הלימודיות הוא...“

השפן הסמיק ונסתלק בלי החזיר פניו לאחוריו. השקתי כף־ידי אל מצחוני והצדעתי לקאזאקים. בחור עול־ימים, בעל שער פשתני ומשולשל, ובעל פנים ריאזאניות יפות־להפליא, ניגש אל ארגוני והטילו אל מעבר לשער. לאחר־מפן הפך אלי את אחוריו ובוזריות מופלגת החל להתעטש עטישות־של־מטה.

„תותח אפס־אפס“, קרא אליו קאזאק קשיש ממנו וגעה בצחוק. „הטח בצרורות...“
הבחור כילה את מעשה אומנותו הפשטנית ופרש לו. מיד זחלתי על הקרקע והתחלתי ללקט את כתבי־היד ואת בלוצי הנקובים ככברה, ששמטו מתוך הארגו. ליקטתים ונשאתים לקצה השני של החצר. ליד הביקתה, על גבי לבנים קטנות, עמד דוד, שבו נתבשל בשר חזיר, הוא היה מקטר כקטר מרחוק בית־מולדת שבכפר, ועירבב בקרפי את הרעב עם הבדידות שאין לה אחות ודוגמה. כיסיתי בשחת את ארגוני השבור, שמתיו מראשותי ושכבתי על הארץ, כדי לקרוא ב„פראבדה“ את גאווה של לנין בקונגרס השני של הקומאינטרן. השמש ירדה עלי מאחורי הגבשושיות המשוננות, הקאזאקים דרכו על רגלי, הבחור התקלס בי בלי ליאות, השורות האהובות נסעו אלי בדרך הקוצים ולא יכלו להגיע. אזי הנחתי מידי את העתון וניגשתי אל עקרת־הבית, שהיתה שוזרת חוטי־טוויה על מדרגות האכסדרה. „עקרת־הבית“, אמרתי, „לזולל אני צריך...“

הזקנה זקפה בי את הלובן השפוך של עיניה, שניסומו למחצה, וחזרה והשפילתן. „חבר“, אמרה לאחר שתיקה של כלום, „גלל העניינים הללו רוצה אני לחנק עצמי לדעת“.

„ערוות אל־אלוהי־הרוחות“, הפטרתי אז בריטון של מורת־רוח ודחפתי את הזקנה דחיפת־אגרוף בְּחֻזָה, „שמא אהא מרחיב כאן את הדיבור עמך...“

ובהפכי פני ממנה ראיתי חרב לא־לי, שהיתה מושלכת בקירוב מקום. אווז קפדני שוטט על־פני החצר ובשלוות־נפש ציחצח את נוצותיו. השגתיו וכפפתיו כלפי הארץ, ראשו של האווז נתרצץ מדריסת מגפי והיה שותת והולך. צווארו הלבן היה מפושט בגללים, והכנפיים נתפרפרו מעל לעוף ההרוג.

„ערוות אל־אלוהי־הרוחות!“ אמרתי, והחרב שבידי חוטטת באווז. „צליהו בשבילי, עקרת־הבית“.

הזקנה, שנחנצצה בעוורונה ובמשקפיה, הרימה את העוף, צרתו בסנינה ונשאתו למיטבת.

„חבר“, אמרה לאחר שתיקה־של־כלום, „אני רוצה לחנק עצמי לדעת“, וסגרה את הדלת בעדה.

ובחצר כבר ישבו הקאזאקים מסביב לדודם. הם ישבו בלי גוע, זקופים ככמרים של עכום ולא הביטו אל האווז.

„בחור ההוגן לנו“, אמר עלי אחד מהם, קרץ בעיניו ובכף שבידו גרף מחמיצת הכרוב.

הקאזאקים היו אוכלים פת-ערבית מתוך הידור של פיבוש-עצמם, כדרך הכפריים הנוהגים כבוד איש ברעהו, ואני קינחתי את החרב בחול, יצאתי אל מעבר לשער וחזרתי ונכנסתי בדיכודן-נפש. הירח היה תלוי מעל לחצר, כעגיל שווה-פרוטה.

„אחא“, אמר לי פתאום סורובקוב, הקשיש בקאזאקים, „שב וסעד לבך עמנו, עד שיהא אווזן מתוקן לך...“

הוא שלף מן המגף כף-מילואים והושיטה לי. לעטנו חמיצת כרוב שידיהם בישלוה ואכלנו את בשר-החזיר.

„ובעתונים מה כותבים?“ שאל הבחור בעל השער הפשתני ופינה לי מקום.

„בעתון כותב לנין“, אמרתי אגב שליפת ה„פראבדה“, „כותב לנין שהמחסור גדול אצלנו בכל“...

ובקול רם, כחרש בשעת התלהבותו, קראתי לפני הקאזאקים את נאומו של לנין. הערב עטפני בלחלוחית משובבת-הנפש של סדיני דימדומיו, הערב השיק את כפות-ידי האמהיות אל מצחי הלוהט.

קראתי ועלצתי, ובעליצותי עקבתי אחרי עקומתו המסתורית של הקו הלניני הישר.

„האמת מדגדת כל אף“, אמר סורובקוב כשסיימתי, „אבל היאך מפקחין אותה מתוך הגל, והוא מנקרה בפיד אחד, כתרנגולת את הגרעין“.

פסוק זה פסק על לנין סורובקוב, המ"ים-מ"ים של אספרדון המטה, ולאחר-מכן הלכנו לישון במתבן. ישנו שם ששתנו והיינו מתחממים איש ברעהו, בשירוג רגלינו, תחת תחת הגג המנוקב, שהיה מנפה את הכוכבים.

חלמתי חלומות וראיתי נשים בחלום, ורק לבי, העקוב מן הדם השפוך, היה מחריק ושותת.

(מרוסית: אברהם שלונסקי)